

Σύνοψη των διατάξεων που αφορούν τα δικαιώματα επιβατών των θαλάσσιων μεταφορών σε περίπτωση ατυχήματος¹

[Ο μεταφορέας παρέχει στους επιβάτες τουλάχιστον τις κάτωθι πληροφορίες πριν ή κατά την αναχώρηση, εφόσον για τη μεταφορά τους ισχύει ο κανονισμός. Η παρούσα σύνοψη δεν έχει νομική αξία.]

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 392/2009, σχετικά με την ευθύνη των μεταφορέων που εκτελούν θαλάσσιες μεταφορές επιβατών σε περίπτωση ατυχήματος, αρχίζει να ισχύει στην ΕΕ και στις χώρες ΕΟΧ² από τις 31 Δεκεμβρίου 2012. Εμπεριέχει ορισμένες διατάξεις της Σύμβασης των Αθηνών του 1974 (όπως τροποποιήθηκε με το Πρωτόκολλο του 2002) σχετικά με τη θαλάσσια μεταφορά επιβατών και των αποσκευών τους.

Ο κανονισμός ισχύει για όλους τους μεταφορείς διεθνών μεταφορών, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, και ορισμένους τύπους εσωτερικών μεταφορών, με την προϋπόθεση ότι:

- το πλοίο φέρει τη σημαία κράτους μέλους ή είναι νηολογημένο σε κράτος μέλος, ή
- η σύμβαση μεταφοράς έχει συναφθεί σε κράτος μέλος, ή
- ο τόπος αναχώρησης ή προορισμού ή αμφότεροι, σύμφωνα με τη σύμβαση μεταφοράς, βρίσκονται σε κράτος μέλος.

Καλύπτει την ευθύνη του μεταφορέα έναντι των επιβατών, των αποσκευών τους και των οχημάτων τους, καθώς και του εξοπλισμού κινητικότητας, σε περίπτωση ατυχήματος.

Ο κανονισμός δεν αφορά το δικαίωμα των μεταφορέων να περιορίζουν την ευθύνη τους σε ατυχήματα σύμφωνα με τη Διεθνή Σύμβαση του 1976 σχετικά με τον περιορισμό της ευθύνης για ναυτικές απαιτήσεις, όπως τροποποιήθηκε με το Πρωτόκολλο του 1996 ως έχει σήμερα.

Στα ατυχήματα με βάση τον κανονισμό περιλαμβάνονται αμφότερα τα «ναυτικά συμβάντα»³ και τα «μη ναυτικά συμβάντα» κατά τη διάρκεια της μεταφοράς.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΠΙΒΑΤΩΝ

Δικαίωμα αποζημίωσης για θάνατο ή σωματική βλάβη επιβάτη

Ναυτικό συμβάν: ο επιβάτης σε κάθε περίπτωση δικαιούται αποζημίωση από τον μεταφορέα ή την ασφαλιστική εταιρεία του μεταφορέα ύψους μέχρι 250.000 Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (SDR)⁴, εξαιρουμένων των περιπτώσεων πέραν του ελέγχου του μεταφορέα (όπως πολεμική πράξη, φυσική καταστροφή, πράξη τρίτου μέρους). Η αποζημίωση μπορεί να φθάσει τα 400.000 Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα, εκτός εάν ο μεταφορέας αποδείξει ότι το συμβάν που προκλήθηκε δεν οφείλεται σε δικό του πταίσμα ή αμέλεια.

¹ Σύνοψη που εκπονήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 392/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23^{ης} Απριλίου 2009 (ΕΕ L 131 της 28.5.2009, σ. 24) σχετικά με την ευθύνη των μεταφορέων που εκτελούν θαλάσσιες μεταφορές επιβατών, σε περίπτωση ατυχήματος.

² Ο κανονισμός θα εφαρμόζεται στις χώρες ΕΟΧ σύμφωνα με την απόφαση της Μικτής Επιτροπής του ΕΟΧ αριθ. 17/2011 (ΕΕ L 171 της 30.6.2011, σ. 15) μετά τη σχετική κοινοποίηση από τις ενδιαφερόμενες χώρες ΕΟΧ.

³ Το «Ναυτικό συμβάν» για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού περιλαμβάνει: ναυάγιο, ανατροπή, σύγκρουση ή προσάραξη του πλοίου, έκρηξη ή πυρκαγιά στο πλοίο ή ελάττωμα του πλοίου. Όλα τα υπόλοιπα συμβάντα κατά τη διάρκεια της μεταφοράς, για τους σκοπούς της παρούσα σύνοψης θεωρούνται «μη ναυτικά» συμβάντα.

⁴ Η απώλεια ή η φθορά λόγω ατυχήματος υπολογίζεται με βάση «μονάδες υπολογισμού», οι οποίες είναι «Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα» (SDR) για τα κράτη μέλη που είναι συμβαλλόμενα μέρη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ). Πληροφορίες και συναλλαγματικές ισοτιμίες για τα SDR δίδονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.imf.org/external/np/exr/facts/sdr.htm>. Στις 26 Νοεμβρίου 2012 1 SDR = 1,18 ευρώ.

Μη ναυτικό συμβάν: ο επιβάτης δικαιούται αποζημίωση από τον μεταφορέα ή την ασφαλιστική εταιρεία του μεταφορέα ύψους μέχρι 400.000 Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα, εφόσον αποδείξει ότι το συμβάν οφείλεται σε πταίσμα ή αμέλεια του μεταφορέα.

Δικαίωμα αποζημίωσης για απώλεια ή φθορά αποσκευών καμπίνας

Ναυτικό συμβάν: ο επιβάτης δικαιούται αποζημίωση από τον μεταφορέα ύψους μέχρι 2.250 Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα, εκτός εάν ο μεταφορέας αποδείξει ότι το συμβάν που προκλήθηκε δεν οφείλεται σε δικό του πταίσμα ή αμέλεια.

Μη ναυτικό συμβάν: ο επιβάτης δικαιούται αποζημίωση από τον μεταφορέα ύψους μέχρι 2.250 Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα, εφόσον αποδείξει ότι το συμβάν οφείλεται σε πταίσμα ή αμέλεια του μεταφορέα.

Δικαίωμα αποζημίωσης για απώλεια ή φθορά αποσκευών, πλην των αποσκευών καμπίνας

Ο επιβάτης δικαιούται αποζημίωση από τον μεταφορέα ύψους μέχρι 12.700 Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (οχήματα, συμπεριλαμβανομένων των αποσκευών εντός ή επί των οχημάτων) ή 3.375 Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (λοιπές αποσκευές), εκτός εάν ο μεταφορέας αποδείξει ότι το συμβάν που προκλήθηκε δεν οφείλεται σε δικό του πταίσμα ή αμέλεια.

Δικαίωμα αποζημίωσης για απώλεια ή φθορά τιμαλφών

Ο επιβάτης δικαιούται αποζημίωση από τον μεταφορέα ύψους μέχρι 3.375 Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα για απώλεια ή φθορά χρημάτων, διαπραγματεύσιμων αξιογράφων, χρυσού, ασημικών, κοσμημάτων, διακοσμητικών αντικειμένων, έργων τέχνης, εκτός εάν αυτά παραδόθηκαν στον μεταφορέα με συμφωνία για τη φύλαξή τους.

Δικαίωμα αποζημίωσης επιβάτη με μειωμένη κινητικότητα για απώλεια ή φθορά εξοπλισμού κινητικότητας ή άλλου ειδικού εξοπλισμού

Ναυτικό συμβάν: ο επιβάτης δικαιούται αποζημίωση από τον μεταφορέα, αντίστοιχης της αξίας αντικατάστασης ή του κόστους επισκευής του σχετικού εξοπλισμού, εκτός εάν ο μεταφορέας αποδείξει ότι το συμβάν που προκλήθηκε δεν οφείλεται σε δικό του πταίσμα ή αμέλεια.

Μη ναυτικό συμβάν: ο επιβάτης δικαιούται αποζημίωσης από τον μεταφορέα, αντίστοιχης της αξίας αντικατάστασης ή του κόστους επισκευής του σχετικού εξοπλισμού, εφόσον αποδείξει ότι το συμβάν οφείλεται σε πταίσμα ή αμέλεια του μεταφορέα.

Δικαίωμα προκαταβολής σε περίπτωση ναυτικού συμβάντος

Σε περίπτωση θανάτου ή σωματικής βλάβης, ο επιβάτης ή άλλο πρόσωπο που δικαιούται αποζημίωση δικαιούται προκαταβολή για την κάλυψη άμεσων οικονομικών αναγκών. Η προκαταβολή υπολογίζεται με βάση την προκληθείσα ζημία, καταβάλλεται εντός δεκαπέντε ημερών και ανέρχεται τουλάχιστον σε 21.000 ευρώ σε περίπτωση θανάτου.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΘΕΜΑΤΑ

Γραπτή ενημέρωση

Σε περίπτωση φθοράς αποσκευών καμπίνας ή άλλων αποσκευών, ο επιβάτης οφείλει να ενημερώσει γραπτώς και έγκαιρα⁵ τον μεταφορέα. Εάν ο επιβάτης δεν ακολουθήσει την εν λόγω διαδικασία, χάνει το δικαίωμα αποζημίωσης.

Προθεσμίες άσκησης των δικαιωμάτων των επιβατών

⁵ Σε περιπτώσεις εμφανούς ζημίας, η γραπτή ενημέρωση πρέπει να δίδεται πριν ή κατά την αποβίβαση για τις αποσκευές καμπίνας, και πριν ή έως την παράδοσή τους από τον μεταφορέα. Σε περιπτώσεις μη εμφανούς ζημίας ή απώλειας αποσκευών, η γραπτή ενημέρωση πρέπει να δίδεται εντός δέκα πέντε ημερών από την αποβίβαση ή την παράδοσή τους από τον μεταφορέα (ή την προγραμματισμένη παράδοσή τους σε περίπτωση απώλειας).

Κατά κανόνα, κάθε αγωγή αποζημίωσης ενώπιον αρμόδιου δικαστηρίου πρέπει να κατατεθεί εντός δύο ετών. Η έναρξη της εν λόγω προθεσμίας ενδέχεται να διαφέρει ανάλογα με τη φύση της απώλειας.

Εξαιρέσεις όσον αφορά την ευθύνη

Η ευθύνη του μεταφορέα μπορεί να μειωθεί, εφόσον ο μεταφορέας αποδείξει ότι πταίσμα ή αμέλεια του επιβάτη προκάλεσε ή συνέβαλε στο θάνατο ή τη σωματική του βλάβη ή στην απώλεια ή φθορά των αποσκευών του.

Τα όρια των διαφόρων ποσών αποζημίωσης δεν ισχύουν εφόσον αποδειχθεί ότι η ζημία προκλήθηκε από πράξη του μεταφορέα, υπαλλήλου του ή πράκτορά του ή του ίδιου του μεταφορέα, με την πρόθεση πρόκλησης της ζημίας ή εν γνώσει πιθανής πρόκλησης ζημίας.